

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

VI. Capitis damnatur. Aliquot eius ad Galliae regem & Elisabetham Angliae reginam epistolae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

(a) VI. Quamvis autem delegati illi Iudices nulla confessione aut sufficienti probatione intentati criminis Mariam reginam convincere potuerint: Elisabetha tamen sententiam contra ipsam à Iudicibus latam exsequutioni mandare decrevit. Quare missis die Novembris XIX. ad Mariam Buchorsto & Besleo, quid à Iudicibus decretum esset nunciari jubet. Ii unà cum Paulo & Drurio reginam accedentes, monent ut quandoquidem infidiarum Elisabethæ vitæ structarum rea peracta sit, culpam fateatur ac detestetur, & ad mortem sese præparet. Ibi illa nihil territa, nihil gratius jamdudum nunciari sibi posse respondit, ut cui mors multo minus quam tam diuturna captivitas acerba futura sit. Agnoscere se Angliæ consuetudinem, ubi omnes qui jus aliquod in regnum sibi vindicant, morti traduntur. Gaudium suum omne non jam in terris, sed in cælo esse. In tam justa causa non lubenter tantum, sed & cupide mori se velle. Illud unice sibi dolere, quod Catholicos tam dura ac dira hæcenus perpeffos, nondum in libertatem & majorum religionem restitutos, & vexationibus illis liberos videre possent. Monita deinde, quod paulo ante Arondeliæ, Pembrochæ, Northumbriæ & Westmerlandiæ Comites mille & quingentorum equitum ac decem millium pedum exercitum ad ipsam libertandam confecerunt, sed jam in turri Londinensi & ipsi captivi asservarentur; id omne se inficia factum esse dixit: nec dubitare tamen quin à Galliæ rege & Guisus avunculis suis fuerint instigati, ut pro ipsa in libertatem vindicanda aliquid tentarent Besleo replicante, ipsam Angliæ reginæ æqualem esse voluisse, quum tamen non ignara esset, uno in regno non plus quam unam supremam esse potestatem: indignabunda, Ego, inquit, regina semel consecrata sum, & si vel sordidissimo carceri aut ergastulo includar, regina esse non desino. Addens, vi in Angliæ se detineri, nec ob ea quæ pateretur, quidquam regis suæ dignitati vel juri derogari posse. Ius sibi esse in Anglicani regni successione multo quam ipsi melius, ut quæ sola ex Henrici VII. posteris superesset. Quomodo vero æqualitatem affectare possit, quæ captiva detineretur? Verum quid, inquit, opus est verbis, quum jam damnata sim? Tum Buchorsto, à Parlamento quidem jam latam esse sententiam, ait; verum à regina adhuc suspensam, ut tanto melius ad mortem præparandi se tempus haberet. Ergo, illa inquit, pecuniam meam jam olim funeris sumitibus à me destinatam, sed nuper ablatam; ut & chartas meas ac condendum te-

stamentum, reddi mihi velim. Quod & ex parte factum, Postridie eisdem rursus ad se vocavit; & post longum cum eis habitum sermonem, Gallica lingua epistolam ad Elisabetham scripsit, hoc argumento.

(b) DOMINA. Ad mortem, ex ijs qua renunciari mihi iussisti, jam dudum preparata, apud Deum & te protestor, tam lubenter me ex fallaci hoc mundo discessuram, ut postea nihil aliud mundanum quod quoquo modo oblectationem aliquam afferre possit, sperarim aut desiderarim, præter id quod ad subleuandam meam conscientiam per Buchorstū & Besleum, & per postremas litteras manum mea scriptas à te petii: quod totum tua est benevolentia, nec ad cuiusquam pertinet offensionem. Quantum ad superiores meas petitiones attinet, partim earum mihi concessæ sunt, & imprimis elemosynario meo pars pecunia mea est reddita; sed ex libris & cartis, pauca tantum ad me relata sunt. Quia vero existimo non te velle ut ea qua mea sunt, & imprimis qua ad dotem meam propter nuptias attinent, in alienas deveniant manus, quum ex eisdem nulla tibi quoque sperari possit utilitas, ego vero sine illis supremam meam voluntatem vix, ut volo ordinare possim: rogo ut omnes libri rationum, chartæ, codicilli, ad rem meam privatam spectantes, mihi reddantur, ut & quod pecunia reliquum est, quod de omnibus ut volo disponere, tum debitorum meorum rationes inire, qua exciderunt in memoriam revocare, & hæc omnia testamenti mei exsequutoribus, quibus magno usui post mortem meam futura sunt, tradere possim: præsertim quum sine iis Navii secretarii mei, qui captivus jam detinetur, commentarii, plane mihi sint inutiles, nisi vel coram, vel saltem per litteras cum eo communicandi, & omnia accuratius ex eo intelligendi mihi sit facultas. De quibusdam etiam cum Paulo & Drurio loquuta sum, de quibus illi ad te scripturos se receperunt, à quibus jam responsum expecto, ut & chartas aliquas, & pauca à Navio Secretario meo: nec convenire arbitror, ut litteris meis amplius tibi molesta sim. Vereor enim ne prior mea epistola tibi sit reddita, aut quod eam legere nolueris, persuasa fortasse magnum quid aut singularem aliquam gratiam in ea me petere; aut verita, ne meis commota demonstrationibus ingenii tui humanitas ad perdendum tam miserè proprium tuum sanguinem te faceret cunctantiores. Atqui, Domina, frustra illi quicumque sunt, tantam sibi pusillanimitatem ab utraque parte imaginantur. Omnem his scrupulum quem illis imata tibi humanitas & comitas injicit, facile

[1] Maria Scotica regina capitis damnatur. [b] Maria Epistola ad Elisabetham.

facilia eximere poteris, si petitionis meae ac simul voluntatis tua summam eis indices, quarum illa hoc tantum spectat, ut pauca mihi in morte mea gratificeris: quae quum constituta semel & certa jam sit, facile concedent, spero, ut mortua corpora sepultura, vel ob cognitionem, vel certe ob charitatem Christianam debita afficiatur. Quapropter per passionem Domini nostri Iesu Christi iterum te rogo & obsecro, ut ne diutius in miserima hac mortis expectatione, omnibus panis acerbiore, me relinquant, sed decretum & voluntatem tuam plane significes: promittens, si petitioni meae annueris, me in ipsa morte Deum pro salute tua & omnium temporali, quam aeterna felicitate deprecaturam. Quod si repulsam passa fuero, omnia tamen patienter feram, adeoque eo nomine multum me tibi debere existimabo, quod acerbissima hac expectatione diutius me torquere nolueris, sed ex misero hoc statu liberaris: in quo utinam ministrorum meorum miseria, tam valitudinis, quam temporis iacturam sine ullo opere precio facientium, cognita tibi essent! Scire denique exopto, si ante mortem meam secreti aliquid quod vel ad te vel ad alios attinet, communicare tibi velim, cui tuto id possim committere: quum plures sint, qui varias ob causas etiā qua indicata fuerint, minime ad te sint perlaturi. Interim DEVM veneror precorque, ut tantum felicitatis tibi in hoc Mundo largiatur quantum ego inde discedens, in illo altero, misericordia ipsius confisa exspecto, quam non mihi tantum opto atque imploro, sed etiam omnibus iis, qui per mortem meam innocentem me ex vita hac misera protrudere atque exterminare satagunt. Idem Deus Optimus Maximus clementer omnibus condonare velit, qui me a luminati fuerint; uti & meis, si qui forte fuerint apud quos temporalis utilitatis aut spei respectus plus valuit quam conscientia, officium & fides. Sapientia tibi ipsi abunde est, qua & rebus tuis post mortem meam consilire, & particulariter ad tuas utilitates accommodare omnia possis: quod fiet imprimis si virtutem ipsam a falso eius colore, & officium ac fidem a cupiditatibus ac passionibus animi, atque inde profectis consiliis bene discernas. Equidem spero mortem meam, quam tot votis exopti jam video, multas tibi ac aliis magnasque res commonstraturam, quibus spes sit Dei gloriam illustratam iri: optoque ut omnia ad divini nominis honorem, tui aificationem ac conservationem, ut & totius huius insulae prosperitatem ac salutem eveniant: pro qua etiam in meliori fortuna, sanguinem ac vitam meam profunderi nunquam dubitem. Sed, ut dixi, equidem lubenter ex hac vita discedo, in qua me video tam patriae quam tibi, (cuius ament omnia bona, utpote tam propin-

qua cognitione de vincta, semper optavi) parum utilem esse posse: contra vero plures meo nomine ad malitia sua colorem ac praetextum abuti: quarum omnium rerum, uti & meorum consiliorum ac cogitationum iudicium Deo iustissimo Iudici committo. Ex carcere meo Forthinghamensi, Anno MDLXVIII. die XII. Ianuarii.

Aliam huic subjungam, quam paullo ante mortem eadem clarissima regina ad Galliae regem itidem propria manu scripsit: hoc argumento.

(a) DOMINE affinis. Postquam Dei peccata mea punituri permissu, Regina huius meae cognata potestati me tradidit, ac plus quam viginti annos in summis molestis & arumnis hic exegi, tandem tam ipsius quam Senatus sententia ad mortem me damnatam esse intellego. Rogavi quidem ut charta mea ablata ad commodius disponendam supremam meam voluntatem, mihi restituerentur; sed nihil eorum quae mihi usui esse possent, uti nec alterius condendi testamenti facultatem haftenus impetravi. Petii quoque ut post mortem corporis mei in regnum vestrum, cuius regina olim fui, transportandi meis fieret facultas, sed & hoc negatum. Hodie à prandio mortis mihi denunciata est sententia, qua in me tamquam criminis rea peracta, cras hora septima ante meridiana, sine ulla longiori mora, executioni mandabitur. Quia ergo omnia & singula quae hic acciderunt, prolixè narrare jam non vocat; ea tam ex Medico meo, quam aliis meis ministris intelligere poteris. Illud mihi credas velim, me per Dei gratiam mortem nequaquam reformidare, sed contemnere; quam etiam innocentem me ab omni crimine subire protestor. Duae sunt omnino damnationis meae & mortis causae, Catholicae religionis professio, & iuris quod Deus mihi in hoc regno dedit, defensio: nec tamen dicere mihi licet, mihi ob Catholicam religionem moriendum esse: sed id unice agitur, ut meam cum illorum religione permutem. Quem in finem Eleemosynarium meum à me abstraxerunt: & quamvis in iisdem adhuc sit adibus, eum tamen ad audiendam confessionem meam & Deminici corporis communionem me reficiendam admittent recusant: sed urgent ut ab ipsorum, quos ideo adduxerunt, Ministris & concionatoribus tam doctrinam quam extrema solatia accipiam. Quomodo vero in hac vita mea catastrophe me gesserim, hi qui literas has ad te perferent, plerique in tuo regno nati, restabunt. Restat ut rogem te atque orem, quandoquidem in omni sermone te singulari me amore prosequi testatus es, ut iam virtutem illam tuam omnibus in rebus, quibus potes, erga me ostendas atque exerceas, imprimis vero

(a) Maria ad regem Galliae epistola.

in remunerandis ministris meis conscientia mea succur-
 ras, & quod ipsa facere non possum, in te recipias. deinde
 ut preces fieri iubeas pro ea qua olim Christianissime
 Regina titulo fuit insignita, & iam Catholica mortitur,
 omnibus fortunis spoliatam. Ad filium meum quod
 attinet, velim ita cum vii merebitur, commenda-
 tum habeas (neque enim pro eo respondere possum) uti
 & meos omnes famulos & domesticos: pro quibus iunctis
 apud te manibus intercedo. Mito ad te duos lapides,
 rare ad tuendam sanitatem virtutis, quam ego tibi per-
 petuam, vitamque diuturnam ac felicem opto. Eos ro-
 go tamquam ultimum animi pignus ab amanti, ma-
 tua glorie iam iam moriente accipias. Famulos meos iterum
 tibi commendo. Ex his que mihi apud vos debentur, rogo
 ut tua liberalitate pro quo ego qua primum his corporis
 vinculis exercevo, Deum deprecabor) religiosorum
 Conventus ad Dei honorem fundetur, tum elemosine
 requisite distribuantur. Die Mercurij, secunda
 post mediam noctem hora.

Post Buchorsti & Beslei discessum Pauletus, ex
 regine cubiculo regia insignia asportari iusse-
 rat: tum illa sacram tabulam in eorum locum
 ad pietatem animi excitandam eo ipso loco af-
 fixam Pauleto alio die redeuntis, commonstravit,
 his verbis: En tibi multo regalius ornamentum
 quam id quod mihi auferri iussisti. Porro quo-
 niam aliam quoque epistolam ad magnatam
 quendam in Gallia ipsius quoque manu scriptam
 natum sum, eam huc apponerere visum est, ut ea que
 paullo ante morte ipsius facta sunt intelligantur.

Consilium de fuga toties mihi propositum, sed infi-
 ditorum metu diu omissum tandem amplexus sum.
 Que acciderint, ex Medico & alijs meis ministris in-
 telliges. verum & quatenus condendi testamenti
 facultas mihi futura sit nescio, ac si maxime permit-
 tantur, rationem tamen qua id facere possim, vix vi-
 do, tam nummis qua libris meis & chartis omnibus ab-
 latis. Accepit quod & ad hanc rem idoneum hominem
 non habeo qui operam suam mihi prestat: quamvis ut
 saltem Elemosynarj mei potestas mihi fieret, rogavi
 sed nullum adhuc accepi responsum. Quocirca si horum
 mihi confiet, rogabis Sanctissimum D. N. Pontificem,
 Regem Christianissimum, Regem Hispaniarum, Ducem
 Lotharingie & alios Christianos Principes, amicos
 & cognatos meos, ut eorum ope tam nummi quam libri
 mei itemque suppellectilia que nondum inter ministros
 meos & creditores distributa sunt, restituantur. Scio
 hanc orationem non parum admirationis animo tuo
 allaturam: sed scire debes, a Buchorsto, Pauleto (quem
 equum mihi & benevolam experta sum) Dravio, &

Besleo significatum mihi esse me Parliamenti sive Or-
 dinum huius regni sententia ad mortem esse damnatam:
 idque regine iussu se mihi renunciare, simulque horren-
 ri, ut culpam meam & delictum in ipsam agnoscam.
 Ut vero tanto equiori animo mori, & conscientiam
 meam exonerare possem, Episcopum & Decanum a regi-
 na ad me mitti aciebant. Illud quoque addebant, causam
 mee mortis esse instantissimas subditorum preces, qui
 reginam, vivente me ipsius competitorum (ut que iam
 olim titulum & insignia huius coronae usurparim, ne-
 que ipsi abdicare me nisi sub proxime heredis condi-
 tione voluerim) nullam vitam aut Status securitatem
 promittere possint: quum etiam nunc Catholici ma-
 supremam suam dominam agnoscant & appellationem, ip-
 sius vero regine vita tot insidijs appetita sit. De-
 inde, (cuius quidem rei precipuam habeat rationem)
 quam diu ego vixero, statum religionis quam eadem
 regina profiteatur, tutum atque incolumem in hoc
 regno consistere non posse. Ad que sic respondi, Deo
 me gratias agere tanto honore dignanti, ut ad Catho-
 licæ religionis in hac insula restitutionem commodum,
 immo necessarium instrumentum esse dicar: cuius
 quamvis indigna, & perpetua sectatrix & tutrix esse
 velim, atque sanguinem meum, ut non semel
 protestata sum, pro Catholice Ecclesie causa pro-
 fundere parata sim. Quod si populus ad pacem ac
 publicam utilitatem huius insule mortem meam con-
 ducere existimet, me equidem non recusare, quæ
 viginti annorum quibus hic detenta fui, captivita-
 tem vita mea compensem. Gratias etiam Deo me
 agere, quod sine horum Episcoporum ac Doctorum
 opera peccata mea tam in Deum quam in Ecclesiam
 agnoscam, nec unquam istorum errores & doctrinam
 approbaverim. At si Catholici sacerdotis mihi fiat po-
 testas, me libenter eo tam ad exonerandam conscien-
 tiam quam Sacramentorum usum percipiendum usura-
 ram: utque talis mihi permittatur, per omnia sacra
 rogare atque obtestari. Dicentibus, futurum fortassis,
 ut in Sanctorum aut Martyrum referat catalogum,
 quum tamen meritis regine, cui sceptrum excu-
 tere conata sim, intentati parricidij poenas luam,
 respondi: nequaquam me tam arrogantem esse ut ad
 divinos illos honores adspirem: ac quamvis illi divinis
 permissu, non vero villo pretextu iustitie, (quum
 regina sim que superiorem non agnoscat) in corpus meum
 potestatem habeant, nullam tamen habere in animam
 meam, nec spem istam mihi auferre posse, Deum per mi-
 sericordiam suam qua pro me mori voluit, sangui-
 nem ac vitam meam, quam pro defensione Ecclesie

Bb extra
 (1) Maria ad Gallie quendam magnatam Epistola.

extra quam nullum omnino quantumvis regnum mihi optem) lubenter impensura sum, clementissime in manus suas suscepturum, daturumque ut dolores aliaque quas sustinui arumnae, ad peccatorum meorum ex parte faciant expiationem. At me opera, hortatu, consilio aut quouis alio modo reginae mortem procurare voluisse, id vero me pernegare: quam privati mei emolumentis carissa ne talitro quidem ledi velim. Atque (aiebant illi) non solum permisisisti, sed consuluisisti etiam, ut Angli supremam suam dominam te nominarent, ut ex Alani & aliorum apparet Litteris quibus non contraxisisti. Respondi, me quidem in meis litteris nihil tale mihi vindicasse: modum tamen Doctoribus & Ecclesiasticis personis, quomodo me nominare debeant, praescribere non potuisse; quum meum sit quod Ecclesia decreuerit approbare, non vero corrigere. Nec vero illud mihi obesse debere (quod iidem obiecerant) quod Pontificis iussu sub eiusmodi titulo, nempe Anglorum reginae ac supremae dominae, preces passim apud Catholicos pro me concipiuntur: quum haec omnia ignorante me fiant. Me denique dum Ecclesiae obediam mori malle, quam ad eius meum vindicandum etiam de quocumque e medio tollendo consilia inire. Intirrim videre me Saulis contra Dauidem persequutionem, in hoc tamen differrentem, quod mihi non perinde ac Dauidis, per fenestram euadendi facultas datur. Possitamen fieri ut ex sanguine meo vltior aliquis exoriatur.

Sed ne longior sum, pridie ad me venerunt Paulletus & Drurius, nuntiantes: quandoquidem nec culpam agnoscere, nec vllam poenitentiae signum edere velim, a regina sibi mandatum ut omnia regalia ornamenta a me auferant, ut quae iam insular mortua sum feminae. omni regia dignitate & honorum insignibus destituta. Quibus respondi, Me diuinitus ad hanc dignitatem vocatam, & reginam legitime vinctam esse & consecratam: eoque soli Deo me eam dignitatem vn̄cum anima mea reddituram: neque reginam ipsorum pro superiore, vti nec ipsius Consilium, aut illum haereticorum consilium pro Ludicibus meis agnoscere. sed velit nolit illa, reginam memoritiam Non plus illi in me potestatis esse, quam latroni in Principem aut Iudicem quemcumque iustissimum, in sylua deprehensum: ac sperare me, Deum post mortem meam iusta sua iudicia in hoc regno offensurum. Non noua esse exempla eorum Regum qui ab huius regni subditis crudeliter occisi sint Non mitius cum Richardo actum, & quidem eandem causam, ut scilicet iure suo priuaretur His virique ductis, quum nemo meorum deiectionis auleis aliisque ornamentis manum admouere vellet, sed omnes vna voce rem indignam clamarent

illi satellitibus aliquot vocatis, totam conclauem ornamentis denudarunt: deinde Paulletus confidens, caputque operiens, quia, inquit, post hac audiendus tempus non erit, abacum illum lusorium remoueri volo. Ego, Mea, inquam, parum interest, ut quo nunquam ex quo huc illatus est, vlti fuerim: ut cui longe alia negotia per vos fuere exhibita. Heri paucillam meorum gregem congregaui, ac coram omnibus protestationem tam religionis quam innocentiae meae nomine repetij; simulque mandaui ut quaecumque facta hic sunt fideliter vobis exponerent Lotharingae & Guisae Ducibus, aliisque meis cognatis omnia commendo quae ad animae meae salutem conscientiae meae subleuationem. & honoris mei reparationem pertinent; nec me tantum, verum ipsorum quoque respectu, quum non ego modo, sed & ipsi ad eadem Regine fidei precio conduxisse dicantur quorum tamen nihil ego nec scio nec credo. Tibi famulos meos, qui me perditum, omnia perdididerunt, iterum atque iterum commendo. Eis qua potes, tu meo nomine beneficia & succurre. Rubio meis verbis vale dicit: & quia ego quod ipsi receperam, me scilicet pro Catholica fide moriturum, praestiti, mone ut & ipse vn̄uersi Ordinis sui precibus & memoriis me commendet. Equidem & ante haec semper optaui, & nunc quoque opto, vitam meam animarum quae in insula hac sunt salutis sacrificare. His extremum te valere subeo, rogans ut eius quae & regina tua & beneuolens fuit, honorificam memoriam semper retineas, & quod potes, eius salutis & honoris causa facias. Quod si quid vel in te vel quemcumque meorum inelementer a me dictum aut factum est, ignosce mihi rogo ac simul testor, nulla in re me vnquam fidem tuam aut diligentiam desiderasse: quoniam ita tibi obligatum me fateor, ut officijs ac meritis erga me tuis lubenter, libentius mihi vivere detur, satis factura sum. Nunc vero quoniam videri me prius quam voluntas deficiat, Deum in vltimo vita mea sine precabor, ut mea vice tibi abunde omnia compenset. Vale vn̄cum omnibus meis: quos tanquam orphanos hic relinquo. Fodringham Anno MDLXXXVI. XXIV. Nouembrii.

Subscriptioni subiuncta erant quaedam verba, quibus rogabatur ut ad confutandum Anglorum mendacium, qui inuitam ipsam, quum aliud euadere non posset, in Angliam venisse dicebant, a Lochimuario, Heresio iuniore, Flaminio, & Archiepiscopi Santandreami haeredibus certissima testimonia pereret, quibus illi ingressum in Angliam dissuadebant, & ut aliud vel in Galliam vel in Belgium se reciperet hortabantur

Sed

Sed ad Tragedia huius Catastrophen veniamus, in qua regalis illus magnanimitas & constantia multo clarius elucebit.

*Ille quidem tanquam celsis radicibus arbor
Nixa, gerens mulier pectusque animunq; virilem,
Omnes excepit constanti mentis labores:
Quaeque viri exhorrent, alacris, nil terra vultus,
Nil animo, subijct, similis letae, atque renidens.
At vos Francigenae, Mariae diademate sacro
Quis caput ornatum, sceptris duplicique decoram
Vulstis dextram haec oculis tam tristia, sicis
Aspicitis, toto numquam spectacula mundo
Visa? Quis, ut par est, generosas concipite iras,
Et tantum prohibete nefas.*

DE SENTENTIAE CONTRA MARIAM
Reginam latae exsequutione; Bellicurij legato-
ne approfatione; incredibili Mariz
constantia, morte & sepultura.

CAPUT DECIMUMNONUM.

ARGUMENTVM.

- I. Capitalis sententia contra Scotiae reginam publica-
tur, & exsequutioni demandatur.
- II. Bellicurij Gallorum regis in Angliam Legatus
ut exsequutionem latae sententiae impediret, quae
tres menses ipsius respectu dilata fuit.
- III. Quid Scotiae reginae mortis sententiam indicantibus
responderit.
- IV. Tentatur ut à Catholica deficiat religione. Ante
mortem Pij V. Papae permissu, Eucharistiam ex
suis ipsa manibus sumit.
- V. Quanta constantia supplicium adierit: eiusque ex-
trema verba.
- VI. Magna gloria martyrium pro Catholica religio-
ne consummat, animamque Deo reddit.

Quemadmodum venti inconstantes, & modo remissi modo vehementes, nautis ac nauigantibus multo plus negotij ac periculi facessunt quam magna aliqua tempestas, quae continuo flatu atq; impulsu nauim breui ad portum optatum propellit: sic longa illa viginti annorum captiuitas Mariae reginae multo plus molestiarum attulit, quam violenta mors, cuius beneficio portum salutis breui momento assequuta est. O miram rerum mutationem! Id ipsum quod omnium malorum caput existimatur, in summam optimam

reginae felicitate vertit! Videte peruersi homines, quid vestri effecerint conatus. En illam ipsam quam vos ad abyssum vsque deprimere cogitastis, in summo gloriae ac felicitatis fastigio collocatam. Ut merito dies hic quem ex omnibus vos acerbissimum ei fuisse putatis, laetissimum ac faustissimum ei fuisse censendus sit. Tum enim demum viuere illa, tum immortalis esse coepit, quum per mortem hanc temporalem non vita solum ipsius, sed honor etiam atque dignitas omnino extincta credebatur. Quare triumphali hoc curru inuectam contemlemur ac sequamur, & in credibilem eius virtutem ac constantium admiremur, qua quanto magis deprimebatur, tanto magis exurgebat.

*nam quid formosius unquam
Gallia vidisti, quam quum tenera illa puella,
Bina manu gestans regali sceptris decore,
Permultis blando liquidum aera & aethera vultu
Me miserum: quoniam tantus decor ille recessit?
Aspice pullato luctum testantia amictu
Omnia, post gladio quam pulchra & candida ceruix
Illa abscissa fuit, sacet & sine nomine corpus.*

Sed ut ad institutum reuertamur, Vix Commissarij, de quibus supra, Londinum reuersi, Elisabethae quae à Maria regina vel ipsi audiuerant, vel in causa eius compererant, exposuerunt, quum statim in aula fama percrebuit, Mariam reginam capitis esse damnatam: quod factum fuerat etiam antequam illi Fodringhamum fuissent ablegati. Quae quidem sententia IV. Decembris Anno MDLXXXVI. Richemundae promulgata fuit: in qua Elisabetha, fatetur, Mariam se in fidem & patrocinium suscepisse: & sic perfidiam ipsa suam testatur & damnat. Non multo post Elisabetha nonnullis Angliae proceribus mandauit, ut sententiam illam exlequerentur: quod mandatum huc apponendum esse duxi, ut liqueret (quod haecenus praefraete negant haeretici) ad Mariae damnationem nihil magis valuisse quam religionis respectum. Sic ergo habet.

Elisabetha, per Dei gratiam, Angliae, Franciae & Hiberniae regina, Fidei Defensatrix, Fidelibus nostris dilectis & cognatis; Georgio Comiti Sarisburiensi, magno Angliae Marescallo, Henrico Comiti Cantij, Henrico Comiti Derbieniensi, Georgio Cumbriae Comiti, Henrico Comiti Pembrochae, Salutem. Visa sententia à Nobis & Consiliarijs nostris, Nobilibus & Iudicibus contra

Bb 2

Mariam